

ogsaa ere Mennesker, som vi bør tage os af, og at det er Staten værdigt — eller rettere sagt, det er dens Pligt — at beskæftige sig med dem, men jeg tror, mine Herrer, at Spørgsmaalet om, hvorledes man bedst skal anbringe Idioterne i Stiftelser, ikke er saa ganske simpelt for Dem at afgjøre. Jeg tror ikke, at man har nogen rigtig Erfaring med Hensyn til, hvorledes saadanne Stiftelser skulle være indrettede. Jeg kjenner meget saa saadanne Stiftelser, hvor der er gjort noget Alvorligt i den Retning, Noget, som har været virkelig til Gavn, og jeg kan sige, at jeg intet Sted kjenner, hvor jeg har hørt, at man virkelig har løst Opgaven. Jeg har en meget stærk Lidel om, at det vil være rigtig at indrette een større Stiftelse til f. Ex. 3 a 400 Idioter, og jeg har en stærk Fornemelse af, at man vil faae det heldigere besørget ved at anlægge flere mindre Stiftelser. Jeg paaftaar imidlertid ikke Noget i den Henseende, jeg siger kun, at det er af den Slags Spørgsmaal, som trænge til en grundig Overveielse, og naar de Herrer have omtalt den her foreliggende Foranstaltning som midlertidig i den Forstand, at Bygningen efter nogle Mars Forløb skulde anvendes til noget Andet, saa vil jeg raade dem til at være forsigtig med ikke at slaa dette altfor fast, thi naar man faar denne Sag taget under alvorlig Overveielse, vil det maaske vise sig, at denne Bygning ikke egner sig saa godt dertil, men var bedre stiftet til de Sindsfyges Forpleining. Naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev) omtalte den her foreslaede Anstalt som en Stiftelse af 2den Klasse, har han dermed vistnok ikke ment, at det skulde være en Anstalt, hvor de Syge skulde have det mindre godt end i de andre; dette er paa ingen Maade Tilfældet. Jeg har nogle studeret de Planer, som foreligge om Omdannelsen af Viborg Fængsel, og jeg indestaar for, at de Sindsfyge, som der blive anbragte, ville være saa godt forsynede i enhver Henseende med Alt, hvad der henhører til Pleie og Indretning til deres Bedste, som paa noget andet Sted; men selvfølgelig er der Indretninger, som i et Kurfus maa være en hel Del anderledes end i en Pleiestiftelse, og derfor bliver den sidstnævnte ogsaa mindre bekostelig. Hermed skal jeg forlade denne Side af Sagen, idet jeg kun skal tillade mig at gjentage, hvad jeg nylig sagde, at det er af største Vigtighed, at vi faae Sagen ordnet saaledes, at vi allerede i Aar kunne arbejde paa dens virkelige og effektive Fremme, saa at den nuværende Trængsel paa Sindsfygeanstalterne kan afhjælpes. Men i Anledning heraf vil jeg foreslaa Dem, mine Herrer, ikke at komme altfor dybt ind paa Spørgsmaalet om den Maade, hvorpaa Midlerne skulle bringes tilveie. Jeg mener ikke dermed, at det ikke skulde være ganske i sin Orden at drøfte dette Spørgsmaal, men det forekommer mig, som om jeg i enkelte Taleres Foredrag har hørt Antydninger af, at man vilde drøfte Spørgsmaalet om at

bringe de provindsielle Sindsfygeanstalter ind under Staten. Jeg vil paa ingen Maade benegte Rigtigheden af denne Tanke, men jeg tror meget bestemt at maatte udhæve, at det er en Sag, hvorved der maa tages saa mange Hensyn, og som er saa vanskelig at gennemføre, at det let kunde hælde, at en anden Sag, som blev sat i Forbindelse dermed, kunde komme til at strande, netop paa dette. Derimod forekommer det mig ingenlunde umuligt strax at bestemme, at den Anstalt, som her omhandles, skal være en Statsanstalt, thi saa kunde man slippe for hele denne Ligning og den Forskjel, som der vil være, hvis ikke hele Landet fik Udgang til denne Anstalt, saaledes som det nu forelagte Lovforslag foreslaar. Paa denne Maade kunde Sagen simpelt ordnes, og vi kunde opfordre Ministeren til at tage under Overveielse det meget mere udviklede Spørgsmaal: at bringe samtlige Sindsfygeanstalter ind under Staten.

Ingerslev: Der er flere ærede Talere, der have berørt den Uttring af mig, som jeg især rigt med Forsæt brugte, nemlig Udtrykket „Anstalt af anden Klasse“. Jeg har netop brugt dette Udtryk, fordi jeg mente dermed at kunne bestemme Anstaltens Karakter i en vis Forstand overfor Helbredelsesanstalter som en Forpleiningsanstalt, men som det rigtigt er blevet bemærket af den ærede sidste Taler, har det naturligvis ikke kunnet ligge i min Tanke, at Lemmerne, eller de, som fik Ophold i Anstalten, skulde med Hensyn til Forpleining, Bolig eller deslige, eller om jeg maa sige paa det rent materielle Omraade, være ringere stillede end de helbredelige Sindsfyge, og at de ikke ligesaavel ren materielt taget kunde være tjente med at være der som paa et andet Sted. Jeg tror ogsaa, at det var en Misforstaaelse, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) gjorde sig skyldig i overfor mig, naar han udtalte, at Sundhedskollegiet maatte have sat de berettigede Hensyn til Side, naar det ikke havde taget i Betragtning, hvad jeg mente ikke var taget i Betragtning; men da det allerede er blevet berørt af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (H. Nielsen), skal jeg ikke opholde mig videre derved. Jeg skal endnu kun gjøre en kort Bemærkning til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Fenger), der udtalte, at man jo strax kunde gjøre den her omhandlede Anstalt til en Statsanstalt. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at det var ønskeligt at gjøre Sindsfygeinstitutionen i det Hele til en Statsinstitution, og jeg er enig med det ærede Medlem i, at man ikke bør sætte Gjennemførelsen af denne Forholdsregel i dens hele Omfang som Betingelse for, at denne Lov skal fremmes, og jeg kan endelig være enig med det ærede Medlem i Unseligheden af, at man gjorde denne Anstalt til en Statsinstitution; jeg ser kun een Vanskelighed derfor, nemlig den, der